

Müdrikliyi ilə seçilən Azərbaycan qadını cəmiyyətimizin tərəqqisində müstəsna rol oynayır

Əgər bir cəmiyyətin sağlam düşüncəyə malik olmasını is-təyirsənsə, həmin cəmiyyətdə böyüyən gənc nəslin sağlam tərbiyə olunması önəmlidir. Bu, təkcə sağlam vücudun olmasına dəlalət etmir, eyni zamanda, sağlam ruhun bütövlüyündə tamlığına varır. Qadının mövcudluğu, onun malik olduğu məziyyətlərin cəmiyyətin bütövləşməsində sərf olunması, gələcəyin aliliyinə gedən yolda təkən və özül olması, bu gün daha önəmlidir. Çünki qadın ədalət çarçısıdır, qadın təmizlik timsalıdır, qadın sülhün təminatçısıdır... Tarix sübut edir, zaman göstərir, real həyat işə nəticə çıxarmağa sövq edir. Hər bir fərdin özünü təsdiq etməsi üçün şərait mövcud olmalıdır və istənilən zəka sahibi yaradılan bu şəraitdən təkcə özünün deyil, cəmiyyətin inkişafına müsbət mənada töhfəsini verməyə borcudur. Əks-tədqirdə inkişafdan və gələcəkdən söhbət gəda bilməz. Nəzərə alsaq ki, bir fərdin inkişafı, gələcəyin təminatı deməkdir, bu baxımdan, bizlərin şansı yaradılan şəraitdən maksimum istifadə edib, bacardığımız sahədə üzərimizə düşən məsuliyyəti dərk edib, əmək sərf etməyimizdir. Azərbaycan qadının xoşbəxtçiliyi də, məhz ondadır ki, hər zaman dəstəyi və öz potensialını göstərə biləcəyi şəraiti var...

Müasir dünyamızda istənilən cəmiyyətin sürətli inkişafının təmin edilməsinin kökündə duran əsas məqamlardan biri tək güclü yox, həm də zərif cinsin nümayəndələrinin ictimai fəallıq dərəcəsinə və bunun üçün yaradılan şəraitdən, bilavasitə asılıdır. Bəşər tarixi sübut edir ki, tərəqqisində qadınların da rol oynadıqları cəmiyyətin inkişaf dərəcəsi daha sivilizasiyalı, modern, sürətli xarakterə malikdir. İradə və mərdliyi, saflığı və sədaqəti, zəka və müdrikliyi ilə seçilən Azərbaycan qadını tarix boyu cəmiyyətimizin milli-mənəvi dəyərlər sisteminin formalaşaraq inkişaf etməsində, eləcə də, ümumi tərəqqisində müstəsna rol oynayıb və oynamaqdadır. Bu mənada, təsadüfi deyil ki, zəngin bir keçmişə malik Azərbaycan xalqının tarixində adını qızıl həflərlə əks etdirən qadınlarımızın sayı kifayət qədərdir. Azərbaycan qadınları tarix boyu torpaqlarımızın toxunulmazlığı, doğma el-obanın əmin-amanlığı, namusu və qeyrəti, dinimizin, adət-ənənələrimizin, mədəniyyətimizin, bir sözlə, dövlətçiliyimizin qorunması və möhkəmləndirilməsi uğrunda kişilərlə bərabər mübarizə aparmış, dünya tarixində hünər, cəsarət, qorxmazlıq, vətənpərvərlik, müdrilik nümunələri göstərmişlər. Tarixi qaynaqlarda Azərbaycan qadınının dövlətçiliyimizin qorunması işində iştirakına aid ilk məlumatlar hələ eramızdan əvvəlki dövrlərə aiddir. Yunan tarixçisi Herodotun məlumatına görə, e.ə. VI əsrdə qüdrətli Əhəməni imperiyasının hökmdarı Kir Şimali Azərbaycan ərazisində yaşayan massagetlərin torpaqlarını ələ keçirmək istərkən müxtəlif hiylə və vasitələrə əl atmış, lakin Massaget dövlətinin başında duran mərhum hökmdarın qadını Tomiris onun niyyətini başa düşərək, onu bu niyyətindən daşındırmağa çalışmışdı. Nəticə-

də, Kirin qoşunları tamamilə darmadağın edilmiş, Tomiris öz dövlətinin müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyub-saxlamışdı. Möminə xatunun yenilməz iradəsi, İnanç xanım, Mehrcan xanım ədaləti, Sara xatunun, Taclı, Pəri-xan xanım diplomatiyası, Tuti Bikenin, Bəyim xanımın sülhseverliyi və bu günədək, şərəfli yolda öz adını həkk edən dəyanətli xanımlarımız. XIX əsrin görkəmli şerqşünası, Rusiyada şerqşünaslıq elminin banisi Mirzə Kazımbəy özünün "Bab və babilər" əsərində babilik təliminin qadına münasibəti məsələsi ilə əlaqədar yazırdı ki, istər Bab, istərsə də onun ardıcılıarı qadını onun düşüüyü fəlakətli vəziyyətdən qurtarmağa, onu cəmiyyətin bərabərhüquqlu üzvünə çevirməyə çalışırdılar. Bab öz "Bəyan"ında yazırdı: "Öz qızlarınızi sevin, oğlanlarınızla müqayisədə onların məqam və ləyaqətləri yaradan qarşısında daha yüksəkdir. Qadın azadlığı - insan nəslinin xoşbəxtliyidir".

Qeyd etmək lazımdır ki, adlarını çəkdiyimiz bu qadınlar, əsasən, islam dininin hakim olduğu, öz növbəsində, islamın cəmiyyətdə və ailədə qadınların hüququ, yeri və rolu ilə bağlı müddələrinin hakim sinfin və mürtəce ruhanilərin mənafeyinə uyğun olaraq, təhrif edildiyi, bir çox hallarda cəhalətin və nadanlığın hökm sürdü-yü bir şəraitdə yaşamış və fəaliyyət göstərmişlər. Qadınlar kişilərə nisbətən bütün sahələrdə hüquqsuz vəziyyətdə olduqları bir halda, Azərbaycan tarixində belə mərd, cəsarətli, siyasətçil qadınlarımız yetişmişdi. Yaxın tariximizin və müasir dövrümüzdə də elinə-obasına yanan, ədaləti ilə öz sözünü deyən xanımlarımızın fədakarlığı da danılmazdır və fəxrət mənbəyimizdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyev: "Cəmiyyətdə qadınların üzərinə daim çox böyük vəzifələr düşür,

*Zakiyə MUSAYEVA,
Yeni Azərbaycan Partiyası Suraxanı
rayon qadınlar şurasının sədri*

onların işi həmişə ağırdır. Ancaq onlar bu vəzifələri şərəflə yerinə yetirir və həmişə olduğu kimi, indi də cəmiyyətdə aparıcı rol oynayırlar". Ümummilli Liderin xalqın istək və iradəsinə uyğun olaraq, müstəqil Azərbaycana rəhbərlik etməsindən sonra digər sahələrlə yanaşı, qadın problemlərinin həlli istiqamətində də keyfiyyət etibarlı ilə tamam yeni bir mərhələ başlandı. Zərif cinsin nümayəndələrinin üzvləşdikləri çətinliklərin, problemlərin həllinə yenidən dövlət səviyyəsində diqqət və qayğı göstərilməyə başlandı, ölkədə formalaşan demokratik mühit yeni qadın birliklərinin və cəmiyyətlərinin yaranmasına təkan verdi, qadın hərəkatlarına bir ruh yüksəkliyi gətirdi. 1994-cü il sentyabrın 19-da Dahi Öndər Heydər Əliyev "Qadınların IV Ümumdünya Konfransına hazırlıqla əlaqədar Azərbaycan qadınlarının Milli Komitəsinin yaradılması haqqında" Fərman imzaladı. Dövlət strukturlarının qadın rəhbərləri və qeyri-dövlət qadın təşkilatlarının nümayəndələrindən ibarət Milli Komitə tərəfindən bu ərəfədə qadınların cəmiyyətdəki statusunu artırmağa və cinslər arasında bərabərliyə nail olmağa yönəlmiş bir sıra tədbirlər - konfranslar, "dəyirmi masa"lar, müzakirələr və sərgilər təşkil olundu. Azərbaycan 1995-ci il iyunun 30-da Birləşmiş Millətlər Təşkilatının "Qadınlara münasibətdə ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğv olunması haqqında" Konvensiyasına qoşularaq, öz üzərinə müvafiq öhdəliklər götürdü. Eyni zamanda, qadınların cəmiyyətin bərabərhüquqlu üzvü kimi yaradılan bütün imkanlardan istifadə etmələri, dövlət idarəçiliyində öne çəkilmələri, onlara qarşı diskriminasiyanın bütün formalarının aradan qaldırılması istiqamətində mükəmməl hüquqi baza formalaşdırıldı. Ulu Öndərin müəllifi olduğu müstəqil Azərbaycanın 1995-ci ildə qəbul olunmuş ilk Konstitusiyası qadınların kişilərlə bərabər hüququnu təsdiq etdi və demokratik dövlət quruculuğu prosesində onların fəal iştirakının ali hüquqi zəminini yaratdı. 1995-ci ildə BMT-nin "Qadınlara münasibətdə ayrı-seçkiliyin bütün formalarının ləğvi" barədə Konvensiyasına qoşulmuşdu. Nəhayət,

1995-ci ilin sentyabr ayında Pekində keçirilən IV Ümumdünya Qadın Konfransında Azərbaycan qadınlarından ibarət böyük nümayəndə heyəti iştirak etdi. Konfransda qadınların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması sahəsində 12 strateji istiqamət müəyyən edildi. Pekin Konfransına ilk adekvat cavabı Azərbaycan verdi. Azərbayca-

dən də yan keçməyib. Ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarının, onların tərkib hissəsi kimi gender bərabərliyinin təmin edilməsi daim Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri olub. Ulu Öndərin yolunu yeni meyarlarla zənginləşdirərək, yüksək səviyyədə davam etdirən Prezident İlham Əliyev dövlət-qadın siyasətinin daha böyük nailiyyətlərlə icrasını təmin edir. Onun rəhbərliyi ilə yeni siyasi və iqtisadi sistem qurulub, sürətlə inkişaf edərək, bölgənin lider dövlətinə çevrilmiş Azərbaycan gender siyasətinin reallaşdırılması məsələsində də yeniliklərə imza atdı. Tarixin istənilən anında bizim örnək kimi qəbul etdiyimiz qadınlar olub və indi də vardır. Bu gün Azərbaycanın Birinci Xanımı Mehriban Əliyevanın şəxsinə qadınlarımız dünya səviyyəsində öz sözünü deyir. Şerq və Qərb xüsbətiyyətini özündə cəmləşdirən, milli dəyərlərimizin və mədəniyyətimizin təbliğatçısı, Azərbaycan adət-ənənələrinin qoruyucusu, ümummilli problemlərimizin dünya müstəvisinə çıxarılmasında əvəzsiz xidmətləri olan Mehriban xanım Əliyevanın obrazı Azərbaycan qadınlarının dünyabaxışında və gələcəyində mühüm rol oynayır. Ölkəmizdə keçirilən Azərbaycan Qadınlarının Qurultayları ölkədə qadın hərəkatının fəallaşmasının təsdiqidir. Azərbaycanda fəaliyyətdə olan ailə, qadın-uşaq yönündə QHT-lər respublikada formalaşan vətəndaş cəmiyyətinin çox mühüm tərkib hissəsidir. Qadınların ictimai aktivliyi ilə yanaşı, onların siyasətdə iştirakçılığı da artmaqdadır. Hazırda minlərlə qadın müxtəlif partiyaların sırası və ya Siyasi Şurasının üzvü kimi fəaliyyət göstərir. Onların arasında tanınmış elm, mədəniyyət və incəsənət xadimləri, iqtisadiyyat və digər sahələrdə çalışan qadınlar vardır. Siyasi partiyalarda və qeyri-hökumət təşkilatlarında fəaliyyət göstərən, rəhbər vəzifələrdə çalışan qadınların da sayının artması çox mühüm nailiyyətdir. Azərbaycanda dövləti tərəfindən həyata keçirilən gender siyasətinin mahiyyətində qadınların cəmiyyətin tamhüquqlu üzvü kimi bütün imkanlardan bərabər istifadə üçün zəruri şəraitin yaradılması dayanır. XX əsrdə dünyada gedən global ictimai-siyasi proseslər və beynəlxalq qadın hərəkatının yeni mərhələyə qədəm qoyması Azərbaycan qadınlarından da böyük fəallıq tələb edir. Bu gün dünyada gedən insan hüquqları məsələlərinin təhlili, gender bərabərliyi mövzusunda müzakirələrin ən gözəl cavabı və müsbət nümunəsi ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasəti və son təyinatlardır. Məhz bu baxımdan, yaradılan şərait və güvən daha güclü Azərbaycan naminə düşüncələrimizi, enerji və niyyətlərimizi, əməli fəaliyyətimizdə təsdiq üçün zəmindir və uğurlu gələcəyə gedən yolunun təminatıdır.